

Б/2/10р
70

СЛАВА УКРАЇНИ

ГЕРОЯМ СЛАВА!

СВОБОДА НАРОДАМ І ЛЮДИНІ
ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОРНУ ДЕРЖАВУ!
ЗА ВІЛЬНІ НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ!
ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ ЄДНАЙТЕСЯ В БОРОТЬБІ
ПРОТИ ІМПЕРІЯЛІСТІВ!

КОВАЛЕНКО І. М.

ЦІЛІ Й МЕТОДИ
НІМЕЦЬКОЇ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНОЇ
ПОЛІТИКИ
НА ОКУПОВАНИХ ТЕРЕНАХ

311901

Збірка документів Миколи Лебеда

(Архів Прологу, Нью-Йорк)

Б19-1

1

9

4

3

**За єдиний революційний фронт
боротьби українського народу!**

**Організація Українських Націоналістів
Самостійників Державників під керів-
ництвом Степана Бандери, об'єднує
український нарід в боротьбі за Укра-
їнську Самостійну Соборну Державу!**

З М І С Т

	стор.
1. Ідеологічні основи німецької політики	4
2. Німецька політика на окупованих теренах Західньої Європи	9
3. Німецька політика на окупованих середньо-європей- ських теренах	17
4. Німецька політика на окупованих теренах півден- ної Європи	20
5. Німецька політика на теренах колишніх Балтійських держав	22
6. Цілі й методи німецької політики на окупованих українських землях без маски	24
7. Поневолені народи Сходу	45
8. Висновки й заключення	48

100118

Праця І. М. Коваленка появляється в час, коли на всіх українських землях проходить завзята боротьба українського народу проти німецьких і московсько-більшевицьких імперіялістичних загарбників за Українську Самостійну Соборну Державу. Значення цієї праці для українського читача полягає в тому, що вона дає йому повний образ цілей і методів німецької імперіялістичної політики в окупованих краях Західньої, Північної, Південно-Східньої та Східньої Європи в спосіб стисло об'єктивний та в оперті на джерельні і документальні дані. Яскраве представлення різних методів і прийомів німецької імперіялістичної політики, що їх примінює Німеччина на поодиноких окупованих теренах, та логічне вказання, що всі оці прийоми мають служити одній цілі, якою є поневолення підбитих народів, розоблачає до решти німецький імперіялізм як ворога вільних європейських народів. Рівночасно минуле і сучасна боротьба українського і других поневолених народів Сходу проти московсько-більшевицького імперіялізму відкривають тотожні плани більшевицької Москви у відношенні до других народів, яка з конкуренційних оглядів веде сьогодні війну проти німецького імперіялізму. Цілі обох імперіялізмів і їх плани у відношенні до європейських народів накидають усім поневоленим народам одну невідкличну вимогу, що є передумовою їхнього визволення: це спільна боротьба всіх поневолених народів у одному революційному фронті проти хижачьких імперіялізмів Берліна і Москви, під гаслами свободи народам і людині та за відбудову вільних національних держав поневолених народів.

РЕДАКЦІЯ

Цілі і методи німецької імперіялістичної політики на окупованих теренах

Ще не заговк відгомін першої світової війни, ще не загойлись її рани, ще живе покоління, що брало в ній участь, а вже на наших очах полум'ям спалахнула нова, ще страшніша в своєму розгортанні та методах світова війна, яку правильно оцінюють не як лицарські змагання народів, але як нечувану різницю в ім'я кількох світових імперіялізмів. — Український народ є не тільки її свідком, але силою складних політичних обставин найдошкульніше відчуває її тягар на власній шкірі, бо саме через українські землі котиться страшна лавина сучасної війни. Саме на Україні схрещуються вістря мечів двох неситих новочасних імперіялізмів — Німеччини й Москви, що, намагаючись зробити з українського народу предмет колоніального визиску, не допускають до того, щоб він став підметом дій та володарем на своїй землі. — От тому український народ не сміє приспляти своєї чуйности та мусить створити собі ясний погляд на цілі та методи політики тих ворожих сил, що зараз діють на українських землях. От тому український народ не сміє дати послух підшептам чужої пропаганди, що її завданням є баламучення та відвернення уваги українського народу від справжніх цілей наїзників. Коли б український народ дав себе приспати чужим силам та їхнім агентурним чинникам, то повстала б загроза, що зі сну цього він не міг би збудитися віками. Від цієї загрози мусимо охоронити український народ, повести його до вільного життя у власній Українській Самостійній Соборній Державі, що її здвигнемо силами українських селян, робітників та інтелігентів на згарищах та руїнах сучасної імперіялі-

стичної війни як тривкий та вічно живий пам'ятник для щастя і свободи всіх грядущих поколінь українського народу. —

Коли з історичної перспективи будемо аналізувати причини та цілі давніх воєн — говоримо „причини та цілі“, бо завжди в причині потенційно скривається ціль — то прийдемо до висновку, що вони були дуже різномірні та часто дріб'язкові в порівнянні з сучасними. Не раз звичайне авантюризмство, бажання слави одиниць, незаспокоєні амбіції, бажання помсти, не раз дрібні територіяльні спори чи, врешті, приманливі підбої казали володарям брати меч до рук та ним вирішувати ці справи. Рідко коли просвічував тим війнам якийсь план змінити обличчя сучасного світу на довгі-довгі віки в майбутньому. Вони були задумані тільки на досить вузьку сучасність. — Навіть остання світова війна, хоч зуміла вже поглибити свій зміст, бо була грою за певне вирівнювання сил поодиноких держав та вдержання їхньої рівноваги, все ж таки у своїх виявах зводилася до амбіцій володіючих родів та до незначних територіяльних спорів. — Погляньмо, як ці справи виглядають зараз.

I. Ідеологічні основи німецької політики

Методи німецької політики на окупованих теренах можна спостерігати і тому можна дати їх оцінку. Натомість цілі треба щойно розгадувати, бо, звичайно, кожний політичний провід не відкриває всіх своїх карт, щоб не насторожувати чуйности оточуючого світу, що могло б спричинитися до невдачі політичних планів уже в самому їх народженні. Та, не зважаючи на це, вже з методів політики можна зробити висновки про її цілі, а правильність цих висновків можна перевірити, розглядаючи ідеологічні основи даної політики. Тому для кращого зрозуміння німецької політики на окупованих теренах будемо старатися бодай коротко, наскільки на це дозволяють рямці короткої брошури, їх з'ясувати.

Ідеологічні основи теперішньої німецької політики сягають своїми коріннями ще в другу половину 18-го сторіччя. Тоді саме родилась ідея зцементування дрібних німецьких князівств чи королівств, а боротьба велася тільки за те, хто мав би очолити ці князівства, знейтралізувати їх від-

осередні течії чи створити з них нову європейську потугу. Ця ідея знаходила свій вислів у боротьбі між двома претендентами на цю роль — пануючими родами Австрії з одного і Пруссії з другого боку. Довгою ниткою продовжувалася ця боротьба крізь австрійсько-пруські війни, часи Наполеона I, нарешті, нову війну між Австрією і Пруссією в 1866 р. та закінчилась за Бісмарка, коли переможцем стала Пруссія. За винятком малих окраїн, що залишилися при австрійських Габсбургах, всі інші німецькі краї зацементувалися в одну державну цілість під проводом Пруссії. Свій зовнішній політичний вияв найшла ця ідея в проголошенні II. Німецького Райху з королем Пруссії, як цісарем, на чолі. Реалізація цієї ідеї проходила в плеканні і розрості пруського мілітаризму, що став гарантією німецької єдності у внутрішній та силі й безпеки в зовнішній політиці II. Райху. В часи Бісмарка родиться, як другий етап політичної боротьби, ідея експансії німецької потуги, що її метою було вийти з тісного загумінку Європи та поширитися в позаєвропейських краях шляхом колоніальних підбоїв та господарського опанування інших країн товарами свого промислу. Щоб здійснити це, Райх головокружними на тодішні часи темпами розбудовує свою індустрію та свій морський військовий та торговельний флот. Однак, тут, на шляху реалізування своїх цілей, Райх натрапляє на грізного суперника, тим разом не на німечну Австрію, а на промислову та колоніальну Англію, що бачить у Райху загрозу своїй гегемонії у промислі, світовій торгівлі та колоніях. Звідси суперництво Англії з Німеччиною, що, не находячи мирної розв'язки, закінчується збройним змаганням у першій світовій війні. Англія вийшла переможцем. Ідею промислової та колоніальної експансії Німеччини розгромлено, а з нею закінчив своє коротке існування II. Німецький Райх. Починаються часи т. зв. Ваймарівської Німецької Республіки та III. Райху, що в них уже народжуються ті ідеологічні основи, на яких зараз безпосередньо базується німецька політика т. зв. Великонімецького Райху.

Своє теоретичне оформлення ці ідеологічні основи наводять у творах головних представників нового, націонал-соціалістичного, руху, головним чином у „Майн Кампф'і“ Гітлера та „Міті 20-го сторіччя“ Розенберга, а практичний

вияв — у боротьбі націонал-соціалізму за владу в Німеччині та гегемонію в Європі, а в дальшому у цілому світі. Головні засади цього руху — це, поперше, ідея злиття всіх німецьких племен в одну німецьку націю, що являється нічим іншим, як відгребленням та поглибленням бісмарківської ідеї зцементування дрібних німецьких князівств, бо треба згадати, що, не зважаючи на створення одного німецького Райху за Бісмарка, відосередні тенденції поодиноких німецьких племен та країв існували й далі, а після програної в 1918 р. відживали та постійно зростали. Ліком на це мала бути ідея націонал-соціалізму про органічну єдність німецьких племен; отже, це була ідея, призначена для внутрішнього форуму в німецькій політиці. Свою конкретну реалізацію находила вона в ряді „аншлюсів“ — Надренії, Австрії, Судетів, Шлезька, Помор'я і Данціга. Механічно її реалізовано, та чи наступило одночасно духовне зцементування всіх німецьких країв чи племен, в цьому треба дуже сумніватися.

Другою основною ідеєю, що своїм вістрям зверталася вже до зовнішнього світу та проти всіх інших народів, було нове гасло про расову вищість германсько-німецької раси. Це ідея біологічного, тваринного расизму та національної нетерпимости, що є також джерелом сучасного німецького імперіялізму. Це вона ділить увесь людський рід на расу панівну і раси невірнічі, творчу і деструктивні. До першої, очевидно, мав би належати німецький нарід; людей ділить на надлюдей і недолюдків. Т. зв. панівна раса германсько-німецького народу призначена не на те, щоб у шляхетному суперництві рас та народів здобувати собі провідне місце, але щоб здобути собі гегемонію у світі насилиям та пожертвам-винищенням інших суперничих рас та народів, що відважилися б боротися за належне їм місце та признание в процесі культурного та політичного світового змагання. Розв'язка надзвичайно проста, але яка ж наївна! Вона могла зродитись тільки в тупоумних головах сучасних німецьких „ідеологів“. *Родилася* ця ідея з комплексів почуття життєвої *меншовартости* німецького народу та з страху перед загрозою замертя, бо німецький нарід почав проявляти всі ознаки старого, здегенерованого народу, що на підставі природних біологічних законів коїться до неминучого занепаду. Це надзвичайно глибоко

відчув та висловив у своїх творах таки ж німецький історіограф та філософ Освальд Шпенглер. Доконче треба було передсмертного застрику, а ним мала бути расистська теорія.

Щоб ідея вишости німецької раси не була тільки пустою фразою, ці новітні „апостоли“ стараються дати їй історичну *підбудову*, перекручуючи та пристосовуючи цілу історію до своїх тверджень. Стародавня Еллада, Римська світова імперія, класична культура, європейський ренесанс — це, на їх думку, твори невичерпних живучих сил германської раси (!). Ніцше зі своїми мрячними орієнтальними релігійно-філософічними міркуваннями та піснею про надлюдину, Вагнер зі своїм героїзмом мітичного германського світу, Гете зі своїм душевно неспокойним і повним внутрішніх психічних конфліктів Фавстом — це пророки німецького ренесансу на расовому підложжі, — як твердять націонал-соціалісти.

Німці свято переконані, що ідея расизму та її тези — це щось нове, це твір їхнього генія. В ім'я правди треба ствердити, що новою і нечуваною є брутальність по відношенню до ненімецького світу, в якому німці брутальними методами намагаються закріпити своє панування. На перший погляд може здаватися парадоксальним твердження про те, що свої первозори расистська теорія має в минулому і то в народі, німцями найбільше зненавидженому, в жидах! Бо чим же є старинний, а опісля талмудський поділ людства на дві категорії: на „вибраний нарід“ і проклятих поган, на „євреїв і гоїв“ — „гебер ве гоїм“, — як не прототипом сьгоднішнього німецького расизму з його „ібер — і унтерменшами“, з його „геррен — і склявен-фольком“. А етичні засади талмуду про нетолеранцію до інших народів, про те, що „гоя“ можна обманути, обікрати і навіть замордувати, бо він не є людиною, а твариною, чи не перейняті вони живцем німецьким расизмом, а реалізуються вони на наших очах у ставленні німців до поневолених народів, до полонених і до чужонаціональних робітників? Деякі уступи інструкції, виданої націонал-соціалістичною партією для німецьких селян у справі трактування полонених сільськогосподарських робітників, неначе переписані з талмуду: „Не гляди на полоненого як на людину, що заслуговує на людське трактування, а трактуй його

го як скотину, якої тяглову силу маєш використати“. Ось одна квітка такої інструкції.

Дивні якісь споріднення між поученнями жидівського талмуду і гаслами німецького расизму! І одні і другі — це вияви комплексів меншовартісности. Там, у жидівській науці, могли б расисти робити нечувані відкриття, там повинні шукати джерел своїх теорій, а не в висококультурній Елладі чи в стародавньому, на глибоко відчутому принципі справедливости побудованому, Римі. Старогрецький поділ людей на „еллінів і варварів“ впливав не з расово-біологічних засад, а з розважання духовно-культурних надбань народів. Стародавні греки, ці правдиві носії „калокагатії“ краси і добра, могли без застережень запровадити такий поділ.

Для закріплення та перемоги у світі німецької расистської ідеї, а в консеквенції німецького неситого імперіялізму, Німеччина вступає на шлях партійної націонал-соціалістичної системи, про що ми вже згадували, для відгребання і консолідування внутрішніх сил німецьких племен та на шлях мілітаризації цілого народу, щоб створити передумови успіху в своїй зовнішній політиці. Дальшими етапами на шляху до перемоги імперіялістичної расистської ідеї є гасла пангерманської расової, культурної і політичної спільноти всіх германських народів, тобто об'єднання навколо німецького грізного божка. Мета цих гасел — втягнути всі германські народи у сферу своїх безпосередніх впливів та запрягти їх до воза своєї політики, нейтралізуючи таким способом всякі самостійницькі тенденції даних народів.

Передостаннім етапом, що на ньому саме в сучасну хвилину знаходиться Німеччина, — це гасло т. зв. Нової Європи. Його завдання є втягнути вже всі інші європейські народи — романські, слов'янські й інші — дрібні, щоб при їх допомозі запевнити німецьким расовим посіпакам в майбутньому можливість спокійно виконувати поліцейське звання поганячів і сторожів, до якого ця „вибрана раса“ так уперто прямує, у великому концентраційному таборі всіх європейських народів, що ним мала б бути ця „Нова Європа“.

Останнім етапом, що лежить у дальшому майбутньому, якого свідком мали б бути ще ненароджені покоління, повинно б бути гасло боротьби цієї „Нової Європи“ під ке-

рівництвом Великонімецького Райху проти всіх кольорових рас світу. Це мав би бути справжній „рассенкампф“, після якого німецький „вибраний нарід“ засів би вже на престолі слави, щоб приймати рабські поклони всіх народів землі. Тоді мала б повстати ера апокаліптичного тисячолітнього німецького царства, про яке так залюбки натякає Адольф Гітлер у своїх промовах. Німецький расизм спочив би на лаврах (Пор. Фельк, Ролянд Штрук — дер Траум фом Тоде). —

Та чоловік стріляє, а Бог кулі направляє! —

II. Німецька політика на окупованих територіях Західньої Європи.

Ми нарочно намагалися проаналізувати ідеологічні основи німецької політики, бо вони є підставою наших дальших міркувань. В них також — ключ і розв'язка багатьох складних проблем, які виривають на землях, що опинилися під німецькою окупацією. А серед цих проблем такий хаос і противенства, що без розуміння ідеологічних основ німецької імперіялістичної політики важко було б звести їх до спільного знаменника. Може, якраз через брак розуміння цих ідеологічних основ багато людей чи народів дають себе одурманювати та запрягати до воза наскрізь чужих, а для себе в наслідках прямо катастрофічних інтересів сучасної війни. —

Вихідною позицією в дальших наших міркуваннях нехай буде т. зв. політичний заповіт — тестамент Гітлера, що його накреслив він у „Майн Кампф-і“ і що є неначе безпосереднім наказом, спрямованим до німецької нації. Там читаємо, м. ін.: „Не допустіть до повстання в Європі двох великодержав. Оцінюйте кожну спробу організування другої мілітарної потуги на кордонах Німеччини або тільки другої держави, що була б здібною стати такою мілітарною потугою, як акт ворожий Німеччині і визнайте її тільки своїм правом, але й обов'язком усіма можливими засобами, включно до збройної сили, перешкодити повстанню такої держави, згл., якщо вона вже повсталала, її знову розбити... Не забувайте, що найбільше священне право на цьому світі — це право на землю, яку людина сама хоче обробляти, а найбільш священна жертва — це кров, що її проливається для здобуття цієї землі“ (А. Гіт-

лер — „Майн Кампф“, частина II., глава 14, стор. 754).

Це звучить, неначе наказ до офензиви в реалізації своїх цілей на окупованих теренах. Знищити існуючі мілітарні сили, згл. їх знейтралізувати та не допускати до створення якихнебудь мілітарних новотворів. —

Незаперечною перешкодою в реалізації цього гасла була Британська імперія, традиційним політичним девізом якої було не допустити до повстання в Європі одної політичної та мілітарної потуги, а постійно утримувати певну рівновагу між силами європейських держав. Гітлер, навчений досвідом бісмарківської політики, що закінчилася повною невдачею аж у 1918. р., за всяку ціну старається знейтралізувати Англію і навіть коштом резигнації з німецьких колоніальних аспірацій та з розбудови морського флоту хоче заманити Англію як союзника або бодай нейтрального обсерватора до реалізації своїх планів Англія на морі, Німеччина на європейському суходолі — ось база, на якій, по думці Гітлера, мало прийти до відтягнення поважного англійського політичного противника від дійсних політичних замірів Німеччини. Коли ж це не сталося, то Гітлер ізолює Англію силою. Окупація Данії, Норвегії, Голландії, Бельгії, Франції це, з одної сторони, реалізація запевіту, а з другої ж — насильна ізоляція Англії та виліччювання її впливів з окупованих німцями теренів. Щоб забезпечити себе від можливої мілітарної агресії Англії на окуповані терени, Німеччина будує на побережжях окупованих теренів ряд укріплень, т. зв. атлантійський вал, що, неначе непроходимий мур, мав би раз назавжди відгородити спроби англійського проникання в європейський суходіл. Одночасно з цими механічними засобами йдуть німецькі заходи в тому напрямі, щоб духовно здемобілізувати народи окупованих теренів. Це вже справа складніша, і німецька пропаганда на цьому відтинку шита дуже грубими нитками. Промовчуючи та нехтуючи незалежницькі державні ідеї окупованих народів, Німеччина вказує на Англію як на віковічного інтриганта на європейському суходолі, переконує всі європейські народи в спільноті інтересів та під цими гаслами намагається морально й ідейно розкладати народи окупованих теренів. Щоб відвернути увагу від своїх дійсних планів, Німеччина вдержує навіть фікцію власної державности окупованих країв. Старень-

кий король Данії, як давніше так і тепер іде собі на про-
ходи, ніхто йому в цій функції не перешкоджає, норвезькі
та голландські, призначені німцями, державні мужі, пре-
м'єр-міністри їздять „на заграничні“ конференції до Бер-
ліна, де їх вітають і приймають з усіма почестями і де
пізніше конферентують про справи „великої політики“, як на-
бір нових „добровільців“ до праці в Німеччині, викори-
стання цілого промислу для війни проти капіталістів і
большевиків, про контингенти риби, худоби, масла й других
сільськогосподарських та фабричних продуктів. У звітах про
такі конференції подається, що вони відбулися в дусі тра-
диційної приязні і ще більше скріпили зв'язок співпраці
європейських народів. Ніхто не згадує, що при тих всіх
т. зв. національних урядах сидять німецькі комісари, які
одипокі мають право вести політику, що ціле господар-
ство і промисел опановані німцями, які пильнують, щоб
усі їх продукти обернено на „здоров'я німецького фатер-
лянду“. Мало хто здає собі справу з того, що півінтелі-
гентний фельдфебель із III. відділу гестапо має більший
голос, як сам норвезький чи голландський прем'єр-міністр,
що є звичайнісіньким німецьким попихачем та безвільним
знаряддям у руках німецького окупанта. Попри вдержуван-
ня фіктивних урядів на окупованих теренах західних при-
морських країв твориться опортуністичні групи чи партії,
що у всьому копіюють націонал-соціалістичну німецьку
партію, запозичуючи в неї цілу ідеологію, роблячи в ній
тільки „маленькі“ зміни: ідею німецької нації заступається
там ідеєю всегерманської спільноти, а ідею німецького
„гросмахту“ — ідеєю „Нової Європи“. Така ідеологія ма-
ла б бути легше стравною для цих поневолених народів.
Ролю керівників цих опортуністичних груп взяли на себе
в Норвегії Квіслінг, в Голландії Муссерт, в Бельгії вона,
може, припала б колишньому керівникові „рексистів“ Дег-
релеві. Та цьому останньому захотілось, мабуть, у великій
ревності та захопленні кличами „Нової Європи“ — вмерти
за цю „Нову Європу“, як героєві на полі слави в рядах
СС-ів.

Як вже згадано, розбивання національних організацій поне-
волених народів Західної Європи, головним чином гер-
манських племен, та втягання їх у крутій німецької воєн-
ної машини й імперіалістичної політики проходять під гас-

лами германської спільноти крові, культури та політичних інтересів. І тут німецький винахідливий гевій не потребував надто напружуватися, бо міг живцем взяти взори панслов'янської політики царської чи навіть большевицької Москви. Змінити тільки артистів, ролі і гра лишається та сама! Та сама також ціль: протоптати собі шлях до реалізування своїх імперіялістичних цілей, використовуючи наївність та короткозорість поневолених народів. —

Разом з цим на окупованих теренах проходить т. зв. легіонерська акція, тобто набір добровільців до формацій СС-ів. Німеччина цим хоче досягнути нараз кількох цілей: скріпити свої військові проріджені вже ряди, а перш за все скріпити позицію партійних відділів, у формі формацій СС-ів, у німецькій армії, дати нову фікцію поневоленим народам Заходу, нібито німці творять цим народам їх мілітарні сили та визнають їх державні права, перед світом заманіфестувати європейську солідарність і, нарешті, перевиховати легіонерів так, щоб, хто лишиться в живих із цих легіонерів, вже не був голландцем, бельгійцем і т. д., але германцем. Почалась ця легіонерська акція ще в 1940. р. і триває досьогодні. Всі легіонери цих поневолених країв згуртовані в „СС-Штандарте Вікінг“.

Що ця акція не є популярна між поневоленими народами, видно з голосів німецької преси, де виразно зазначається, що легіонерів, які приїжджають на відпустку, стрічають ворожі погляди та кепкування земляків. Видно, нарід у своєму здоровому ядрі інстинктивно відчуває, що не за свої, а чужі інтереси борються ці легіонери. Таке ж ставлення загалу поневолених народів до насаджуваних агентурних німецьких груп, в ролі „націонал-соціалістичного бунду“ в Голландії. В розмові на цю тему з одним голландцем, автор цих рядків почув таке: „Є, правда, такі, що до цього бунду належать, але шануючий себе голландець цим вислужникам руки не подасть“. —

Вся ця політична робота німців, що про неї ми тепер говорили, виглядає бодай позірно на певні залицяння німців до поневолених народів Заходу. Та погляньмо на другий бік медалі, і нашим очам відкриються справжні цілі німецької політики. —

Отже, перш усього поступове розбудовування цивільної німецької адміністрації. Звичайно, коли якась держава оку-

пує терени чужої держави тільки на переходовий військовий час, лишає там військову, а не цивільну адміністрацію. На окупованих теренах приморських західно-європейських країн німці розгосподаровуються так, неначе б їм і на думку не приходило, щоб колинебудь у майбутньому після закінчення війни вони відтіля мали забратися. Часто тільки англійські бомби наводять на них прикрі сумніви. Ще більше підтверджує німецькі плани опанування цих країв розбудова організаційної сітки націонал-соціалістичної партії, творення в поодиноких краях партійних областей, як „Гау Норвеген“, „Гау Данемарк“ і т. д., введення для цих германських країв нової спільної назви „Норд-лянд“, аналогічно до „Остлянд-у“ балтійських країв. — Нарешті, з чисто стратегічних міркувань годі припустити, щоб Німеччина на випадок виграшу хочіа залишити здобуті в окупованих теренах стратегічні позиції, як оборонні й випадові бази проти Англії. Тому виселюється з прибережних полос чуже цивільне населення — нпр. бретонців — не в зв'язку з постійними бомбардуваннями, бо ж німцям не залежить на кількох убитих французах чи голландцях, але з тою метою, щоб у прибережній смузі укріплень не мати чужого та ворожого елемента. —

Та найяскравіше відзеркалюються справжні цілі німецької політики в їхніх методах панування. Це методи матеріального визиску й експлуатації робочої сили та засоби терору по відношенню до загалу населення на окупованих теренах. —

Проявилися ці методи вже в перші дві окупації, коли почався систематичний грабунок усіх багатств даних країв. „Організовано“, як попало, приватньо й урядово вивозувало все до німецького „Гаймат-у“. Сьогодні хатня обстановка, столи, шафи, крісла, образи, музейні речі, дивани, фотелі, килими, порцеляна і т. д. окупованих теренів творить урядження не тільки в міністерствах та партійних бюрах, але також у приватніх мешканнях німців. Одним словом, оголошено ці краї від усього, між іншим, також від харчових припасів, чим доведено до виголодження населення, захитання господарського життя, обезцінення гроша та спекулятивної торгівлі. Про місцеве населення мало дбається. Правда, зраціоналізовано харчові продукти, введено картки, та з цих приділів тяжко вижити, а деякі

продукти взагалі тяжко дістати, бо все те пожирають німецькі шлунки, які, мабуть, згідно з расовими принципами, мають більшу місткість! — Треба все пам'ятати, що ці краї були здані на імпорт основних харчових продуктів (хліба) з закордону. Навіть такі речі, як відомі в цілому світі голландські сири, зникли з ринків Голландії, бо вони призначені для „вибраного народу“! —

Тому не дивуймося, що багато робочих сил із тих країн шукало покращання своєї долі, зголошуючись на роботи до Німеччини. Коли ж у зв'язку з обезціненням гроша заробітня платня не приманювала нікого, а до цього невеличче трактування відстрашувало других, почалися примусові набори робітників, подібно, як збирається контингент молока, яєць, корів чи безрог. — В цей спосіб німці запрягають населення окупованих західньо-європейських теренів до свого імперіалістичного воза, що в'їхав у глибоке багно і тяжко його самому витягнути. Нехай же другі тягнуть віз, а німці поганяти та по спинах „гладити“ вміють! —

Не можна поминути тут також і засобів терору гестапо. Трапляються там в Парижі, Амстердамі й інших місцевостях часті політичні вбивства представників німецької влади. Тоді гестапо застосовує до населення нещадний масовий терор. Ув'язнення та масові розстріли свідомого незалежанського елементу переходять у систему правління німецьких окупантських властей. Між іншим, в Голландії та Франції, головню, в міських центрах протягом 1942. р. та в 1943. р. доходило до заворушень місцевого населення, які криваво здавлено. З початком 1941. р. пацифікацію західніх окупованих теренів переводив сам шеф гестапо, Гайдріх, що незабаром після того згинув від бомби чеського змовника в Празі.

Брутально винищувано незалежницький елемент, та чи знищено саму ідею свободи народів і людини? Ось це проблема, перед якою опинилися німці в реалізації своїх політичних цілей на окупованих теренах Західньої Європи, застосовуючи свої брутальні методи терору, щоб промстити собі шлях до панування в Європі. Та ідею можна знищити тільки іншою ідеєю, а не самою брутальною силою, а такої німці не мають. —

Нарешті, ще треба знати про покищо тайні плани нім-

ців переселити населення бодай багатших окупованих країв (Голландії, Бельгії) після сподіваної виграної на східні окуповані терени, а опустілі прибережні полоси заселити німцями, щоб тим самим створити, крім мертвих укріплень, також людський живий вал для безпеки себе від агресії Англії, що було б завершенням їх політичної боротьби за ізоляцію Англії від Європи на окупованих теренах Заходу. — Дискутується про те поза кулісами, але перспективи такої долі вже можуть вичути голландці хочби з того, що непомітно втягається їх уже тепер до праці на східних окупованих теренах, головним чином на українських землях. Заангажовування голландського капіталу на східних окупованих теренах, засновання торговельно-промислової Східньої Кампанії для експлуатації очевидно на користь німців українських земель, висилка десятків голландських бауерів для керівництва сільськогосподарським життям колгоспів, пресова пропаганда, де вихвалюється солідарність і підкреслюється, що голландці підходили б на організаторів господарського життя на Сході Європи, все частіше натяки, що для голландців було б корисним вийти з меж її вузької батьківщини та пошукати собі ширших просторів, — усе це вказує на певну підготовчу акцію, що мала б після війни конкретно зреалізуватися, бо ж Німеччині конечно треба знищити цей мостовий причілок, що по ньому захотілося б колись Англії скочити до Європи. —

Все, що дотепер сказано про німецьку політику на окупованих теренах Західньої Європи, відноситься з малими виїмками, головню, коли йде про пангерманські гасла, також до окупованих теренів Франції. Тут доповнимо наші міркування ще кількома специфічними додатками, що є притаманні для німецької політики виключно на французьких теренах.

Франція була імперією, проти якої зверталася вся лютя гітлерівської Німеччини. Гітлер називає її постійно „смертельним ворогом“ — „тодфайнд“ Німеччини і не скривається з тим, що Францію треба знищити.

Не входимо в те, чи такі твердження випливають із розумових засад про те, що французька держава загрожує існуванню німецької нації, чи, може, є звичайними комплексами чуттєвих афектів, як, нпр., бажання помсти за Версаль або за

те, що Франція вжила своїх колоніальних армій, рекрутованих із африканського населення, для окупації західних теренів Німеччини після війни. Може, поведінка африканських муринів ударила по расових амбіціях Гітлера, коли він кипить такою ненавистю до Франції! Та покищо війна не дозволяє ще реалізувати плани знищення Франції або бодай болючої відплати для неї. —

Але вже тепер дещо з планів реалізується. Між іншим, приєднано до Райху все спірні між Німеччиною і Францією території Ельзасу і Лотарінгії та створено з них вкупі з найближчими областями нову провінцію „Вестмарк“, зтираючи старі назви провінції, подібно, як з Австрії зроблено „Остмарк“. На цих теренах переводиться вже гострий германізаційний курс. Французів, що самі не вибралися разом із французькою армією, поступово переселюється на інші окуповані французькі терени. Всі французи з німецькими іменами автоматично стають німцями, по волі чи по неволі! Населення доведено до зубожіння, головню, через вивезення всіх цінних припасів та через валютну німецьку політику, наслідком чого населення втратило всі заощадження, а ощадність — це знаменна прикмета населення Франції. Для ілюстрації наведемо факт, що з приходом окупантських властей установлено відношення марки до франка, як 1—20, в той час, коли перед війною це відношення було 1—6. — Не диво, що населення цих теренів обурене і, як висловлюються самі німці, на 90 відсотк. вороже до Німеччини. Це ставлення закріплюється також у щоденному житті. Населення, хоч зареєстроване як німці, говорить по-французьки, не вітається між собою німецьким поздоровленням, нерадо продає хоч би дрібниці тим німцям, що приїздять із теренів Райху, ненавидить партійників так, що німці радять собі взаємно не їхати туди в партійних мундирах і т. д. Всякі пропагандивні афіші, нпр. заохоти вступати в ряди СС-ів, ночами зривають невідомі справники.

Серед населення старші віком байдужі до німців, молоді і середні віком наскрізь ворожі, тому ціла германізаційна акція спрямована на приєднання та виховання в своєму дусі дітей. Насилається виховників, що їх населення зустрічає з недовір'ям, і вони, по наказу згори, забирають дітей під свою опіку. Дитячі садки, організування молоді

в „юнгфольк-у“ і в „Гітлерюнгенд-і“ — це методи германізації цих приєднаних вже до Райху теренів. —

На інших теренах Франції німецька політика, як це вже згадано, прагне до того, щоб вилімінувати Францію, як політичний чинник у грі сил за гегемонію в Європі. Набір на роботи до Німеччини, легіонерська акція, звільнення в 1942. р. французьких полонених, перш за все моряків, щоб за ту ціну одержати від маршала Петена до диспозиції французький военний та торговельний флот — все це було політичною грою, щоб виссати останні соки Франції, що ще збереглися після її капітуляції. — З другої сторони, невдача в бажанню скомпрометувати Францію через зааранжування великого процесу в Ріом та непорозуміння з Петеном із цього приводу, нарешті, невдача німецьких планів забрати французький флот на свої послуги і одночасна загроза англо-американської висадки на південному побережжі Франції допроваджують до повного обеззброєння французького народу, окупації цілої Франції, підпорядкування собі французького уряду через прихід до влади Лаваля, що відіграє ролю знаряддя в руках німецького окупанта, а тим часом французький нарід ділить долю всіх інших народів окупованих теренів Західної Європи. —

III. Німецька політика на окупованих середньо-європейських теренах.

Тут будемо розглядати цілі німецької політики та методи їх реалізації на етнографічних теренах чеського та польського народу. Тут повстали новотвори Протекторату, що має оперетковий уряд Гахи, та Генеральної Губернії з німецьким урядом генерал-губернатора на чолі. На цих теренах німці зачинали експериментувати та вчитися методом своєї політики на окупованих теренах, бо вони перші впали жертвою німецьких завоювань. Чехія добровільно, без боротьби віддалася в опіку Німеччини, Польща — після коротко тривалої війни. І хоч Гітлер свого часу заявляв, що не хоче мати ні одного чеха в своїй державі, то якось погодився в 1939. р. взяти всіх чехів та всі їх етнографічні землі під свою дуже чуйну опіку.

На цих середньо-європейських окупованих теренах ні.

мецька політика проходить під гаслом реалізації заповітного німецького „Дранг-у нах Остен“ з тою, однак, різницею, що це має бути не культурне проникання суміжних чужонаціональних країв або виключно розсівання своїх осадників на чужонаціональних теренах, але це має бути фактичне поширення німецьких етнографічних границь далеко на схід, створення т. зв. „Гренцлянду“ та поселення на ньому чистокровних німців. В результаті цих заходів німецької політики місцеве населення мало б. бути або фізично винищене, або силою прогнане на далішні східні терени. —

Першим етапом і неначе підготовленням психічного ґрунту серед населення є широко закреслена пропаганда, що намагається представити ці терени як терени, зв'язані культурою і традиціями з німецьким материком. Все, що на цих теренах створено впродовж віків, це пам'ятки і твори виключно німецького духу; архітектура, малярство, організація міст, промисел, ремесло і т. д. — носять на собі стампілью німецького творчого генія. І тому цілком природно, щоб усі ці придбання повернули до їх творців, німецького народу. З цією метою створено в Кракові „Інститут фюр дойче Остарбайт“, що його завданням є не раз „науково“ доводити те, що довести не дається, щоб у цей спосіб обґрунтувати німецькі загарбницькі плани.

Поруч з цією пропагандою йде насильна реалізація своїх планів, що виявляється в виселенні чужого елемента з мішаних, а навіть з чисто національних чужих етнографічних теренів, — сюди належить викинення поляків та влучення до Райху теренів Познанщини, Шлезька та Помор'я, відіпхнення їх від моря, насадження, і то під час воєнних дій, на цих теренах німецького елемента, проведення границь Райху 30 км. від Варшави і в такій самій віддалі від Кракова. Ця акція триває ще даліше.

До цієї акції долучується германізаційна акція міських осередків через насадження німецьких урядовців, купців, промисловців, а одночасно ліквідація різних наукових, господарських, торговельних та промислових станиць ненімецького, чужого, населення через розбудовання німецького, а одночасно ліквідацію чужонаціонального шкільництва через творення як опори експансії особливих німецьких дільниць і інше.

Дальшим засобом ослаблення чужонаціональних організацій, а одночасно скріплення німецького організму є т. зв. „фольксдойчівський“ рух, іншими словами — денационалізація чужого елемента. Цей засіб відомий також на всіх окупованих теренах Сходу. Люди, що носять німецькі прізвища або що викажуться бодай одним предком німецького походження в своєму родоводі, або й без цього, реєструються як фольксдойчі і стають тим самим кандидатами на справжніх німців. Мотиви зголошень на фольксдойчів бувають у більшості випадків дуже низькі, бо, звичайно, бажання наживи, свобода та більша певність перед владою, харчові приділи, добрі посади, жидівська хатня обстановка і т. п. Це є один із найганебніших методів, що ними німці намагаються послабити сили чужонаціональних окупованих організацій. При цьому він не досягає своєї мети, бо, звичайно, тільки слабкі характери відпадають від свого народу та йдуть у ряди чужого й ворожого. Німці з цього також великої потіхи не мають, бо набувають елемент слабкий, безхарактерний. Крім цього, деморалізують і свої ряди, і згіршують чуже оточення, допускаючи до різних прав та привілеїв найгірше шумовиння. — Цілим рухом фольксдойчів та виселюванням місцевого елемента з окупованих теренів піклується сам Гімлер через т. зв. „Уряд для плекання й закріплення німецької народності“. — Крім розбивання національного організму та його послаблення методом приймання в кандидати німецької нації людей, що ім Німеччина наскрізь чужа із якою ніщо їх не в'яже, є ще інший засіб, приноровлюваний німцями на польських окупованих теренах, а саме: творення т. зв. гуралів як відокремленого народу, що мав би бути готського походження. В цьому випадку німці є вже учнями поляків, бо перейняли тут засаду т. зв. регіональної польської політики, яка розбивала один український нарід на окупованих нею етнографічних українських теренах на гуцулів, лемків, русинів, тутешніх і т. д.

Цим самим цілям служить ціла шкільна політика німців, замкнення середніх та високих шкіл, щоб не допустити до приросту інтелігенції, та фізичне винищення народів, головним чином їх інтелігентних шарів, шляхом репресій, арештувань, заслань до концентраційних таборів та масових розстрілів. Найбільших розмірів набрала ця акція в

Чехії після атентату на Гайдріха, коли чехів буквально десятковано.

Про інші засоби, як господарська експлуатація всіх окупованих середньо-європейських теренів, лапанки людей та вивожування їх на роботи до Райху, харчові приділи, заробітня платня, доведення до зубожіння населення, не треба говорити, бо це відомі методи, застосовані на всіх окупованих теренах. —

Останнім часом виглядало на деякі зміни в німецькій політиці, що відчувалося з пропаганди про масове вбивство польських старшин у Катинському лісі біля Смоленська, тенденції скаптування собі поляків та взагалі наближення до них. Та ці тенденції не увінчалися успіхом. — Конкретним успіхом тих тенденцій, хоч були тут ще інші причини, було розсварення Москви і польського емігрантського уряду в Лондоні.

IV. Німецька політика на окупованих теренах вденної Європи.

Крім стисло окупованих теренів Південної Європи, т. зв. теренів б. Югославії та Греції, існують тут також т. зв. союзні держави Німеччини. Цілий цей комплекс проблем трактуємо як одну цілість. Покинувши загальні імперіалістичні цілі Німеччини на цілому європейському континенті, звернемо увагу на особливі цілі німецької політики на півдні Європи, головню на Балканах. —

На цьому відтинку сходилися давніше англійські-італійські-більшевицько-московські та німецькі впливи. Метою німецької політики є виключити англійські та большевицько-московські впливи, а з другого боку, нейтралізувати впливи Італії. Перша мета реалізується засобами сили та примусових союзів, друга — політичною грою, що має за завдання ослабити позиції Італії на Балканах. В цей спосіб Німеччина хоче собі запевнити вплив на відтинку Середземного моря, що в політичній концепції Італії мало б бути „морем італійським“. Тому Німеччина не допускає там до голосу виключно самої Італії, але намагається поділитися з нею впливами на цих теренах. Твориться там агентурні уряди — Сербія, Греція, залишаючи

населенню ф'кцію власної державности, ба навіть державні новотвори — Хорватія, переводиться територіяльні поправки між поодинокими державами, виходячи нібито з принципу національно однорідних держав, а в дійсності метою такої політичної акції є підтримати й надалі ворогування між балканськими народами, щоб цим способом зросли їх своїм безвільним знаряддям, нар., Мадярщині віддається Карпатську Україну, Семигород, Болгарії — Добруджу, а Румунії — українську Буковину, Бесарабію та Одесу. Кидається кістку незгоди та тримається ці народи при собі оманливими надіями територіяльних здобутків. Очевидно, ніхто не вглиблюється в те, що всі ці дари — це дари данайців; дають їх на те, щоб опісля все загарбати для себе! Викорчистовування цієї гри сил на Балканах має Німеччині вже тепер запевнити дунайський шлях у Чорне море та стратегічні бази в дальших II імперіалістичних задумках (сухопутний шлях до Індії).

Найбільш неспокійним відтинком у Балканському кітлі є сербські етнографічні терени, де від весни 1941. р. росте та діє партизанський рух під проводом генерала Мігайловича. Для поборювання цього руху німці вживають хорватські відділи і навіть регулярної армії; при цьому застосовується нещадний терор по відношенню до мирного населення. Грабується майно, палиться цілі села та вистрілюється поголовно всіх жителів, з жінками й дітьми включно. Що цей рух набрав грізних форм, видно хоча б з того, що начальна команда німецьких збройних сил подавала про нього у своїх воєнних звідомленнях. —

Загально твердимо, що випробовані методи німецької політики на окупованих теренах, як підтримання маріонеткових урядів, просякання цілого адміністративного і державного апарату агентами гестапо, повна господарсько-економічна та промислова експлуатація (нафтовий промисел у Румунії) окупованих теренів, використання робочої сили шляхом вивозу до Райху, творення фольксдойчів, а з другої сторони, господарська нужда, соціальний гніт, брутальний терор та ліквідація свідомого національного елементу — це основні методи сучасної політики на окупованих теренах півдня. —

Останнім часом Німеччина відступила Болгарії Сербію для окупації, щоб тим способом звільнити свої війська та,

з другого боку, приторнути та втримати при собі Болгарію. Все ж таки це свідчить про певне заломання німецької політики і про те, що німці самі не знають, на яку ногу стати. —

V. Німецька політика на теренах колишніх балтійських держав

Колишні балтійські держави — Литва, Латвія, Естонія — входять уже в комплекс проблематики німецької політики на Сході Європи. Не зважаючи на протибольшевицькі настрої народів цих держав, не зважаючи на те, що ці народи мають за собою двадцятилітній період свого національно-державного життя, не зважаючи на боротьбу цих народів проти большевицького окупанта, якому німці самі віддали терени балтійських держав як сферу їх впливів, німці перекреслили негайно після окупації цих теренів самостійницькі аспірації цих народів, розправилися з незалежницьким провідним елементом, що відваживсь пригосити державну незалежність (Литви), та скинули свою маску оборонця поневолених большевиками народів, створюючи адміністративний новотвір, т. зв. Райхскомісаріят Остлянд із трьома генералкомісаріятами — Литви, Латвії й Естонії. — Затримано стан, створений большевиками, не переведено реприватизації приватного майна, щойно останнім часом віддається ще майно в адміністрацію й користування його правним власникам.

Введення німецької мови як урядової, допущення місцевих мов тільки на щаблях нижчої адміністрації, побіч німецької мови, акція фольксдойчів, насаджування німців в адміністративному й господарському апараті країв, загально різкий германізаційний курс на даних теренах — це знаменні складники німецької політики на окупованих теренах прибалтійських держав. — Ціль такої політики — це повне опанування побережжя Балтійського моря навіть шляхом виселення народів із цих теренів, про яке так голосно говориться. Помічними тут є т. зв. прибалтійські німці, що поодинокі, а то й цілими групами вертаються на ці терени. Населення окупованих теренів, приглядаючися цій політичній акції, не певне за своє майбутнє. Щоб відвернути увагу населення від своїх задумів, німці тво-

раті т. зв. представництва місцевого населення при генерал-комісарах та їх урядах, місцеву поліцію і т. зв. шуцманшафти, що їх вживають для боротьби з партизанами, очевидно не за майбутнє підбитих народів, а за перемогу німецького імперіалізму. Абсорбується увагу населення месити вими справами, як протижидівською акцією, щоб легше могли проводити напрямні своєї політики.

Про ролі представництв місцевого населення при генерал-комісарі, т. зв. генеральних радників згл. директорів, знаємо з офіційних німецьких декларацій те, що вони є тільки дорадниками генерал-комісара. Вся влада, з ексекutiveю включно, знаходиться в руках німецької цивільної адміністрації, а генерал-рати мають завдання хіба дати поневоленням народам окупованих теренів фікцію, що й вони є співучасниками влади.

Про здогадні цілі німецької політики найкраще говорить меморіал колишнього литовського президента, Гривіюса, і колишнього міністра господарства, Крунавічіюса, що його ще в липні 1942 р. вручено всім литовським генерал-ратам. З цього меморіалу говорить поневолений литовський нарід, що обвинився перед лицем загрозливого для його існування майбутнього. — Передамо бодай витікки з цього меморіалу, бо він характерний для оцінки сучасної німецької політики на окупованих прибалтійських теренах:

Серед загалу литовського народу поширюється переконання, що німецька влада задумує колонізувати Литву. Причиною цього є те, що німці не повертають приватної власности, щоб можна право власности передати колись іншим особам німецької національности. Управу найкращих господарських підприємств передається не їх правовим власникам, а німецьким довіреним (трійгендер), хоч цього жодними господарськими міркуваннями виправдати не можна. — Литовцям, що втікли від большевиків, забороняється поворот до Литви. Литовців викидається по містах з їх мешкань та домів, а приміщується там німців. Ідуть приготування до численного поселення німців у Ковні... Продукти литовського промислу продається в „німецьких“ склепах для німців. Приватні підприємства перебирають німці, а литовців як власників усувається... В Ковні створено т. зв. Анзідлюнгсштаб (штаб для колонізації). Уряд-

ники цього штабу їздять по краю і викидають литовців з їх маєтків, підприємств і т. д. На їх місце насаджується німців. Литовським втікачам від большевиків обіцяється поворот до Литви, якщо вони зрештешть зі своїх прав на своє майно. Большевицькі агенти непокоять край. У відплату за те розстрілюється без судів цілий ряд невинних людей... Ще з більшим неспокоєм глядять литовський нарід на насильне вивезення литовців на роботи в Німеччину, головню жінок і малолітніх дівчат..."

Ми навели виїмки з відомого меморіялу. Річ ясна, що колеса німецької імперіялістичної політики на окупованих теренах він не заверне. Стримати його може тільки сила всіх поневолених народів, єдиний їх фронт проти наїзників та одна боротьба за свободні держави народів на Сході Європи. —

Останнім часом відбувається в Литві мобілізація до литовського легіону для боротьби з большевизмом. Вона почалась 1. III. 43., а до 15. III. зголосилося ледве 200 людей, бо інші послушали закликунелегального комітету всіх литовських партій, який вважає, що під даними умовами жоден литовець не сміє вступати до легіону. Покликані до легіону від 17-45 років скриваються. Литовці сподіваються нових репресій. — Постава литовського народу впливає з їхнього ставлення до „Нової Європи“, де Німеччина хоче розпоряджатися малими народами по своїй вподобі. Литовці натомість висуюють основне своє право на власну державність.

VI. Цілі й методи німецької політики на окупованих українських землях без маски

Найбільш складною проблемою, перед якою оцинилися німці в сучасному періоді імперіялістичної війни, є розв'язка питання Сходу Європи, куди входять українські етнографічні землі. — Коли йде про теоретичні засади, то німецький націонал-соціалізм їх без труду накреслив. В „Майн Кампф-і“ Гітлера накреслено напрямні німецької політики. Їх коротко можна схарактеризувати: цілий європейський Схід — це терени німецької експансії, це „медом і молоком текуча“ земля німецької нації, це джерело її сили й заюрука її передової позиції у світі. Тому, що німецька ім-

періклістична політика стати колоніальною державою, здобуваючи нові терени в позаєвропейських краях, творцем і реорганізатором якої вважається Бісмарк, потерпіла невдачу в останній світовій війні, Гітлер пересуває німецькі політичні орієнтації на нові рейки та фанатично втовмачує ці нові концепції в голови своїх однодумців. Напрямі цієї нової концепції найкраще віддають таки ж слова самого вождя Німеччини: „Ніхт Осторієнтірунг абер Остполітік“ — „не орієнтація на Схід, але політика на Сході“. Це значить, в німецькій політиці виключається концепції співпраці з існуючими зараз чи в майбутньому державами на східноєвропейських теренах, і тим самим Гітлер зриває з політичною концепцією спиратися на Схід як на організовану державну силу. А це саме було провідною думкою Бісмарка. Гітлер твердить, що упадок жидівсько-більшевицького панування на Сході Європи буде упадком Росії як держави. Очевидно, про будову нових національних держав на руїнах московської імперії Гітлер навіть не думає та існуючих самостійницьких змагань поневолених Москвою народів він не бере до своєї політичної калькуляції. Та цей рахунок, як кажуть, зроблено без господаря, тобто без поневолених народів Східної Європи. — Націонал-соціалістична „Остполітік“; цього німці вже сьогодні не приховують, це політика наскрізь колоніальна. Нема колоній в Африці, тому треба їх творити в Європі. Це вихідна позиція теперішньої політики німців на Сході Європи, зокрема на українських землях. Та виявилось, що в зустрічі з самим життям, з хвилиною, коли українські терени окуповано німцями і коли ці цілі німецької політики почато реалізувати, гасла імперіялістичного підбою й експлуатації, з якими німці прийшли на Україну, не находять ґрунту і розбиваються об твердий мур самостійницьких сил українського народу. Божевільна дурійка німецького окупанта та застосування нечуваного терору не розв'язують самої проблеми, а, навпаки, ще більш її зплутують. — В результаті створюється такий хаос у думанні та методах постановлення німецьких чинників, що й розібратися годі. Словом, усі знаки вказують на те, що як колись плани Наполеона перебудувати Європу без узгляднення української державности, так сьогодні плани Гітлера створити т. зв. Нову Європу, не беручи до уваги українських самостійницьких зма-

гань за власну державу, обернуться вивець якраз на українських землях. — Невизнання за народами Східної Європи прав на самостійне державне життя, а противно насильге здавлювання всіх самостійницьких тенденцій на окупованих теренах Сходу доведе до неминучої катастрофи німецької „політики на Сході“ та до знівечення імперіалістичних планів Німеччини взагалі.

1) ОБГРУНТУВАННЯ НІМЕЦЬКИХ ЗАХІХАНЬ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СХІД

Для кращого зрозуміння цілей німецької політики на Сході Європи та її методів слід приглянутися, під якими гаслами німці ведуть свою політику. Ці гасла мали б виправдувати німецьку політику та творити ідейну підбудову до її реалізації. З другого боку, вони мали б послабити відпорність поневолених народів, зокрема українського, при реалізації німецьких політичних цілей.

Перше, це гасло боротьби проти большевизму, як загрози для європейської культури та європейських народів. Як колись у середньовіччі боротьба проти іновірців за відзискання Божого гробу піврвала всі західні народи до т. зв. хрестоносних походів до Святої Землі, так сьогодні гасло боротьби проти комунізму в ім'я оборони культурних надбань Європи мало б змобілізувати всі європейські народи до праці і боротьби проти нього під проводом Німеччини.

Український народ знає, як ніхто інший, ким є большевики, бо вже двадцять кілька літ веде з ним безпощадну боротьбу і боровся з большевицьким імперіалізмом Москви вже тоді, коли інші європейські народи засідали з большевиками при одному століку, боровся і тоді, коли німці 1939. р. заключили з большевиками пакт приязні і віддали большевицькому окупантові Західно-Українські землі. Український народ і тепер не склав зброї перед большевицьким імперіалізмом і послідовно буде боротися з ним аж до його знищення, але український народ, як і всі інші поневолені народи Сходу, борюється й будуть боротися не в ім'я німецького імперіалізму та свого нового закріпачення, тільки в ім'я свободи народам і людині! —

Далі, німецька пропаганда доказує, що європейський Схід — це *німецький простір з призначення долі*. Тому саме німці покликані його захищати та творити на ньому

новий лад. Це призначення долі виявилось впродовж віків у праці німецьких колоністів, що закріплювали німецьку культуру та залишили по собі безліч пам'яток — замки, святині, міста та давні держави — це сліди німецької творчої праці. Що ж природнішого, як завернути колесо історії та наново пережити часи, коли валки німецьких колоністів будуть котитися на схід, щоб відновити давні традиції? Готи, варяги, лицарський німецький орден, Ганза — це були світлі етапи тих тісних зв'язків між східньо-європейськими народами і Німеччиною, і тому німці на Україні і на інших східніх теренах — це не якісь загарбники, але це правні господарі цих земель. — Вони забувають тільки додати, що, мабуть, не гостинним був для них український нарід, коли ті готи й інші „форпости“ так скоро зникли з українських земель.

Пробоевим гаслом для реалізації планів німецької імперіалістичної політики є гасло „Нової Європи“. Німеччина бореться за перебудову сучасної Європи, і тому всі народи повинні їй в цій роботі допомогти або бодай не ставити перешкод. Але про конкретний устрій цієї „Нової Європи“ німецькі політики мовчать. Ще передчасно і небезпечно зраджуватись. Одне тільки говорить, що в цій Європі кожний буде мати „право на працю“. Це, ясна річ, дуже мало і скупо. Бо й тепер ми це право маємо, і німці таки дають можливість з нього користати хоч би в різних заводах Німеччини. Нікому цього права не відмовляють, протинно, вживають усіх засобів, як лапанки людей, вивезення до Німеччини, ув'язнення і т. п., щоб уможливити користування цим правом! Та річ у тому, чи поневолені народи будуть мати це право працювати в концентраційному таборі всіх народів Європи під командою німецьких наганячів і посіпак, чи у своїй хаті, на рідній землі, як вільні громадяни своєї національної держави! Бо нічим іншим, як новою тюрмою народів має бути „Нова Європа“ німецького імперіалізму!

Та парадоксальним, а то й комічним виглядає гасло німецької політики на окупованих теренах, нібито німці прийшли на ці землі, щоб боронити християнську культуру, віру населення та християнські святині від безбожницького більшевизму. Коли проаналізувати церковну політику націонал-соціалізму в Німеччині та його ставлення до існую-

чих віроісповідань, коли взяти до уваги факт, що членам партійних формацій дораджується або й наказується виступати з церковних організацій, коли згадати ще проби завернути німців до поганського культу Водана, то виступи німців в обороні християнства дивні та не природні! — Та, мабуть, їм потрібно так говорити, щоб приєднати віруюче населення для своїх цілей. —

Щоб краще зрозуміти методи німецької політики на українських окупованих теренах, наведемо тут деякі характерні місця з вишкільних політичних конференцій, які провадять для партійних формацій, для т. зв. політичних керівників, що їх міністерство Сходу висилає на українські терени для т. зв. юнкерів, що переходять вишкіл на бургах, а головно для формацій СС-ів і їх гвардійських частин, навіть на фронтах в часі перелишки. (Про це писали ми вже в „Ідеї і Чині“ № 3. Ред.). Зміст таких маячень, що відносяться спеціально до України, такий: „Шлях до панування німців над цілою Європою веде через підбій Східньої Європи. Тут величезні простори. Тут земля, сирівці і хліб. Тут Україна, батьківщина герман, колись держава готів і варягів. І тут на сході Європи, в урожайній, безмежній Україні наша будучність. Це „гайлігес цукунфтсланд дес дойчен фолькес“ — свята земля будучности німецького народу! І тут ми розживемось у добробуті і достатках та скоро і розмножимось. Нас тепер сто мільйонів. Коли ж здобудемо Україну і Східню Європу та будемо мати ці хлібодайні землі, тоді за сто років зростемо до чотириста, а то й п'ятсот мільйонів та заселимо самі цілу Європу. Великою безпекою в цьому являється велика розмножувальна сила слов'янських народів. Але по війні слов'янські і всі інші негерманські народи будуть негайно виселені з Європи. Ціла Європа стане батьківщиною германської раси...“ Це хіба аж надто ясно сказане, і коментарі зайві!

А не забуваймо, що на цих ідеях виховується теперішнє покоління німців, якому ці божевільні думки втовмачується в голови! —

2) РОЗШМАТОВУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Переходимо тепер до методів німецької політики на окупованих українських землях. Вони для нас не будуть

двими, коли ясно усвідомимо собі цілі німецької політики в сучасній війні на всіх теренах Європи, а зокрема на українських землях. Вияви німецької політики по відношенню до України не казали довго на себе ждати. Вже в перших місяцях війни з Москвою німці ставили підвалини своєї політики, реалізуючи концепцію повного уярмлення українського народу та підпорядкування собі українських земель без будьяких застережень. Відродження української державности, що його довершив український народ під керівництвом українських самостійників-державників Актом 30. червя 1941. р., негайно здавлено, а вже 1 серпня приєднано Західньо-Українські землі до Генеральної Губернії, хоч жодні рації за це не промовляли. Впливало це рішення німецьких політичних чинників виключно з тенденцій розбиття українського національного організму та його послаблення. Це був удар у соборницькі змагання українського народу. Як ліквідацією молодого, щойно проголошеної державности української після 30. червя 1941. завдано удару у самостійницьку українську ідею, так актом приєднання ЗУЗ до Ген.-Губернії перекреслено його ідею соборности. Німцям здавалося, що малими шматочками легше буде стравити український простір! З інших українських земель створено „райхскомісаріат“, іншими словами — німецьку колонію. Щоб і союзним румунам заткати ненаситне горло, виділено ще Буковину, Бесарабію та Одеську область (т. зв. Трансністрію) і кинено їм на потіху, щоб у майбутньому ці землі назад відібрати, коли маленький лакей ними трохи побавиться. — Як бачимо, німці щедрі в обдаровуванні своїх „союзників“ чужими землями. Тут по відношенню до румунів зроблено те, що в 1939. р. зроблено по відношенню до Мадярщини, обдаровуючи її Карпатською Україною. З легким серцем дарують, бо знають, що й так їхня не пропаде! Коби тільки виграти війну! —

Новий окупант попроводив нові кордони на землях України, розшматовуючи їх, та не має сили, що могла б провести кордони в душах українського народу, бо живу ідею розшматовувати годі!

3) ПАНИ І РАБИ

Німецький окупант виступає на українських землях у

ролі пана, накидуючи українському народові ролю раба. Це підтверджують не тільки факти, що кидають яскраве свідоцтво на поведінку; але документом ганьби для цілого німецького народу являється інструкція для німців, що йдуть на східні скуповані терени, п. н. „12 геботе фір дас фергаалтен дер дойчен ім Остен унд ді бегандлюнг дер руссен“ — 12 заповідей поведінки німців на Сході і трактування росіян — де під „росіянами“ треба розуміти всі народи московської займанщини. — Виймки з цих „заповідей“ подаємо: Заповідь 4: „...скоро рішатися, краще рішитися зле, ніж не рішатися... Не пояснювати та не аргументувати. Росіяни хочуть бачити в наших людях прозідників... Свого обурення супроти німця не виявляти в присутності росіян... Супроти росіян виступати солідарно. Навіть помилки німця боронити перед росіянами“. Заповідь 5: „...Впертість щодо цілей, найбільша еластичність у методах...“ Заповідь 6: „В зв'язку з тим, що нововідкриті терени мусять бути раз назавжди здобуті для Німеччини й Європи, рішальною є Ваша постава. Ви мусите бути свідомі того, що Ви є репрезентантом Великонімеччини.... Ви мусите тому також із достоїнстю проводити найгостріші і найбільш безоглядні засоби, що їх вимагає державна konieczність...“ Заповідь 7: „... Не питаєте: чи це корисне для селянства? Тільки: чи це корисне для Німеччини... Будьте самовпевнені і тверді для підвладних...“ Заповідь 8: „Не говоріть, а дійте. Росіянина ніколи не переговорите або переконаєте розмовами. Він вміє краще говорити, ніж Ви, бо він є вродженим діалектиком й унаслідував „філософічну вдачу“. В говоренні і дискутуванні Ви будете переможеними. Ви маєте діяти. Росіянам імпує тільки діяння, бо самі вони „жіночі й сентиментальні“. „Наш край великий і гарний, але нема в ньому порядку. Прийдіть і пануйте над нами“. Це було провідне гасло росіян на початку їхньої держави, коли запрошували норманів. Таке наставлення тягнеться червоною ниткою крізь нанування монголів, поляків, литовців, царів, німців аж до Леніна і Сталіна. Росіяни хочуть завжди бути масою, що над нею панується. Так буде також впливати на них вмарширування німців, бо воно знову виконує їхнє бажання: „Прийдіть і пануйте над нами“. Тому росіянин не сміє відчути, що Ви вагаєтесь. Не будьте м'якими і сентиментальними...

Тільки Ваша воля мусить бути рішачою... Зберігайте віддалі супроти росіян, вони не німці, а слов'яни... Росіянин із вікового досвіду бачить у німцеві вище єство... Бережіться російської інтелігенції... вона нічого не вмє, але має особливу легкість і зручність впливати на настрої німців. Це відноситься до російських муштин, а ще більше до російських жінок". Заповідь 9: „Будьте вільні від вітрення комуністів (комуністенріхерай)... Ми не хочемо повернути росіян до націонал-соціалізму, але **зробити з них своє змаряддя**. Мусите здобути молодь, ставлячи їй завдання та твердо тримаючи її без милосердя караючи, де вона саботує ці завдання або їх не виконує. Просліджування минулого та прохань забирають у Вас час, потрібний для Ваших німецьких завдань. Ви не є слідчими судьями, ані мурами плачу (клягемауер)". Заповідь 11: „Нужду, голод і негоду зносить російський чоловік вже від віків. Його шлунок є еластичний, тому без непотрібного співчуття. Не пробуйте вводити як норму німецької життєвої стопи і змішувати російський спосіб життя“.

Вузькі рямці брошури не дозволяють нам проводити докладнішу аналізу цих „геніяльних заповідей“. Та вона говорять самі за себе. Це ж підтвердження комплексів меншовартісности німецького окупанта, вияв страху в зустрічі з чужим світом, це ж звичайнісінькі інструкції, що їх дається тупоумному, розумово упослідженому лакеєві, що має зіграти ролю пана в чужому домі. Сепарація від чужого елемента, страх перед дискусією, бо відчувається свою нездібність до висловлення якихнебудь поглядів, зате типово по-німецьки: Діяти, хоч би зле, але вперто, наказувати-кричати і без милосердя, винен чи не винен карати. І як же можна вмовлювати в себе разом з тим, що ми бачимо в німцях „вище єство“?

4) МАТЕРІАЛЬНИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ ГНІТ — ПОВНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Німецька політика на Україні — це політика нечуваної в світі експлуатації українського селянина, робітника та інтелігента. Вона позначилася в останньому часі на відтинку сільського господарства в формі накладання і стягання неспівмірних до спроможностей села контингентів на Західню та Північно-Західню-Українських землях, де ще задержали-

ся індивідуальні господарства, грабунку й вивозу всього збіжжя, навіть призначеного на посів, винищування решток скоту на Україні, повної байдужості до потреб села, конфіскації майна та ліквідації господарств.

Експлуатація українського селянина прибрала дуже гострі форми. Колгоспів не ліквідується, подекуди замінюється їх т. зв. громадськими господарствами, але український селянин ніяк не бачить різниці між одними і другими, бо фактично такої нема, є тільки зміна вівіски з „колгосп“ на „громгосп“.

Ще гірше експлуатується українське робітництво. Багато заводів не працює, працюють тільки ті, що потрібні для воєнної промисловости, напр., шкіряні заводи. Усюди на керівних посадах німці, що є панами життя й смерті кожного робітника. Побої робітників на заводі — це буденне явище. Самі ж німці грабують і все вивозять у Німеччину. Вироблюваними на Україні руками українського робітника продуктами українець користати не сміє так само, як не користає українець зі своєї пшениці. бо пшениця для німців, а українцям приділюють хліб із проса і шолухи. Тому українське робітництво животноє, промінює на селах останню одежину за харчі та збіжжя, а й те ще по дорозі відбирають у нього німці. Тому багато робітників (Донбас) кидає невірничу працю і втікає з міст на село, щоб там при родині сяк-так пережити ці часи грабіжницького наїзду. Ні взуття, ні вбрання для українського робітника немає, зате німці відсилають до Німеччини для своїх родин все, що пограбують. Соціяльні забезпечення і т. п. не існують. Корови, що їх давніше робітники мали в Донбасі, вже повідбирано. До важкої праці на заводах змушується дітей у віці 13, 14, 15 років.

В зв'язку з замкненням шкіл, ліквідацією різних інституцій та займанням важніших постів німцями, українська інтелігенція опинилася у важких умовах життя. І тому не раз висококваліфіковані одиниці беруться за всяку чорну роботу, аби сяк-так животіти та врятувати себе від вивозу до Німеччини.

Важко описати ту матеріяльну й соціяльну нужду, в яку пхнули український нарід його окупанти, спершу большевики своїм двадцяткількалітнім визиском, а зараз німці своїм нечуваним гнітом і визиском. Це є політика грабіжни-

ка, що забірає все, бо боїться вже недалекої бурі українського народнього гніву! —

Назиряючи повторимо ще деякі місця з тайної Інструкції для німецької поліції на Україні, що її опубліковано в. к. „Документ ганьби“ в „Ідеї і Чині“ № 2. Говориться там: про непоборювання сухіт і тифу; про закриття лікарень для населення; припинення навчання місцевих лікарів. Суди мають бути лиш німецькі. На окрему увагу заслуговує точка про ширення аморальності серед українського населення.

5) УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ НАДБАННЯ ПІД НІМЕЦЬКИМ ЧОБОТОМ

Кожна війна несе з собою різні потрясення та знищення. Цього український народ цілком свідомий і тому з болем тільки приймає відомості про такі чи інші знищення культурних пам'яток, музейних цінностей і т. п., що впадає жертвою неминучих воєнних дій. Але українське серце обурюється та запалюється святим гнівсм, коли бачить, як на його очах грабується і руйнується твори українського духу, його вікові надбання тільки тому, щоб створити пустку та жахливу руїну. А саме в цьому напрямі йдуть заці окупанта. Майже всі школи, середні фахові та вищі, закрито або їх ліквідується. Учительський персонал вивозиться на роботи до Німеччини. Натомість, де з'явиться кілька німців чи фольксдойчів, негайно твориться німецькі школи для їх цілей.

Українське церковне життя переслідується. Підсичується свори між автокефалістами та автономістами, насаджується різні секти, головно баптистів, бо ці останні проголошують засаду — „не противитися злу“. В церквах попирається російський елемент та підбурюється його проти українства. Нарешті, все церковне життя на Україні підпорядковується німецьким чинникам, щоб таким чином поневоляти його до решти та зробити своїм сліпим знаряддям, яким була колись церква за царської, ба навіть російська православна церква за большевицької влади. Зміст характерного листа, що його одержали всі єпископи православної церкви на Україні від своїх генералкомісарятів, слідуєчий: „Призначаю Вас єпископом у моїм Генералкомісаряті. Ліквідую Вашу залежність від Ваших

церковних зверхників. Ви залежні тільки від мене. Стящені також залежні від мене. Про знімання або призначування священника єпископат буде повідомлений". — Документ цих генералкомісарів — це унікат, якого не знає історія церкви протягом близько двох тисяч літ свого існування; та здається, й ціла теперішня політика німецького варварського імперіялізму — це також унікат в історії людства!

Припинення організацій молоді „Січей“, „Жіноча Служба України“, ліквідація культ.-освітніх товариств, Учительських Спілок, Просвіт і інших (Київ, Харків, Полтава), заході, щоб ціле українське життя на Зах. Українських землях включити в-рямці німецької станиці п. н. Українського Центрального Комітету, заборона вивчати в школах історію України має тільки одну мету — цілком знищити українське культурне життя, грабунок забрати дорогі речі (грабунок музеїв — Київ, Харків і інші), затерти всі сліди в'кової української традиції та старої культури, словом, зробити з українського народу убогих незрячих рабів.

Додамo ще, що немає на цілій Україні свободи українського друкованого слова. Існує, правда, преса, призначена для українців, та це в дійсності німецька преса на українській мові, завдан'ям якої втoекмачити українцям їх ролю раба у „Новій“ Європі та виховати з українського народу смиренних ягнят, що дають себе без протесту, напaки, з радістю гести під ніж німецького різника. Редактори — це звичайнісінькі вiслужники, що, виспеціалізували в своєму ділі ще большевиками в Радянському Союзі, таку ж саму ролю виконували по відношенню до українського народу (Пор. „Нове Українське Слово“ — Київ, ред. Ш епа). І знову наприкінці наведемо місця з цитованого вже нами „Документу ганьби“ з листонаду 1942 р. — :

„Школи тільки 4 кл. В 1943. закриті. — Просвіти обсервувати. Там діють українські самостійники-державники. Відібрати культ.-освітні установи, театри, кіна. Якнайменше наукових інститутів, лабораторій. Залишити переходно тільки те, що потрібне для війська...“

6) ЧУЖОНАЦІОНАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ НА УКРАЇНІ В НІМЕЦЬКОМУ ВОЗІ

Німці заслабі, щоб самі могли реалізувати плани закрі-

пачення та винищування українських народніх мас, тому вони зручно використовують сучасний політичний хаос в Європі, зокрема на окудованих теренах, та запрягають до свого імперіалістичного воза всю безпросвітню, безідейну та безхарактерну юрбу чужонаціонального елемента, насадженого та штучно ними піддержуваного на Україні, як сліпе знаряддя у своїх руках. В цей спосіб вони хочуть не тільки послабити відпорність українського народу, але одночасно послабити та розбити одностайний фронт боротьби поневолених московсько-більшевицьким та німецьким імперіалізмами народів. В результаті цього маємо такі явища, як обсаджування адміністративних постів на Західньо-Українських землях поляками, на Східньо-Українських — москалями. Ці чужонаціональні елементи, забуваючи долю своїх закріпощуваних народів, заприятуються з німцями, шкодять та поборюють на кожному кроці українців, виконуючи роль вислужників чужому окупантові. До співпраці німці радо приймають сексотів, бувших комуністів, агентів польської поліції та НКВД з одною метою — знищити українській самостійницький рух та уярмити весь український нарід. І так наприклад, сітка конфідентів, що її німці намагаються розбудувати на Західньо-Українських землях, складається з поляків, що мають робити доноси на українців. Подібну роль співпрацівників виконують росіяни на східніх землях, займаючи відповідальні місця в адміністрації, усуваючи українців, ігноруючи українську мову та денунціюючи свідомий український елемент. На Криму вони виконують таку ж роль по відношенню до татар.

Легіонерських формацій узбеків і козаків уживається в терористичних акціях проти мирного населення Північно-Західньо-Українських земель; формації латишів та естонців переводять лови на людей, призначених на вивіз до Німеччини.

Особливі прислуги роблять німцям кандидати в німецьку націю, фольксдойчі. Роблять це не з ідеї помогти Німеччині, бо вона їм чужа та осоружна, але зо звіринних інстинктів наживи, грабунку та вигоди. Злочинам тих новоспечених німців кінця немає, так що фольксдойч стає на Україні синонімом злодія, грабіжника, ошукаця і мерзотника.

7) АГЕНТУРНІ КЛІКИ ТА НАМАГАННЯ МОРАЛЬНО РОЗКЛАДАТИ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД

Незвичайно болючим явищем є спроби німцїв роззброїти широкі верстви українського народу та довести його до морального дефетизму за допомогою різних агентурних клік, що мали б здобути собі право громадянства серед українського народу. Констатуючи факт, що всі ці задуми лишаються в сфері приємних німецьких снів, бо здоровий у своїй масі український нарід знає ціну всім цим планам німецького окупанта, обговорюємо це явище, як знаменне для нашої доби, конкретно для методів німецької політики на окупованих українських землях. Цькувати брата на брата! Це характерне для німецьких прибуд. — Залізяться до кількох українців чи до кількох клік, а тим часом разом вдарять по цілому українському народі — це засада німецької тактики.

Німецькі достойники вміють навіть, особливо на Західньо-Українських землях, прикидатися „приятелями“ українського народу, коли цього вимагає скрутна політична ситуація, щоб негайно після цього оправдати себе перед можливим закидом відхилення від головної партійної лінії, заявляючи, що це ще не значить, щоб „німці браталися з українцями — це тільки звичайний маневр у політичній грі“.

Перш за все втягається на свої послуги, згідно з кличем „попи на послуги“, православних церковних достойників, з яких одні зітхають до „любимої“ Москви, другі скачуть так, як командує гестапо. Ось знаменні місця архипастирського листа єпископа Володимир-Волинського з січня 1943. р., що є свідомством служальної ментальности цих кругів: „... і коли Господь вислухав наші благання і в особі Вождя Німецького Народу послав нам Визволення (!), тоді ми скоро забули про це, і, замість... працювати рука об руку з Лицарським (!) Німецьким Народом, ... ми власними руками вносимо в рідну хату ворожнечу...“ Та український нарід не забув цього „визволення“, що є нічим іншим, як зміною в'язничних посіпак, а про „лицарськість“ німецького народу можна б і цілі томи написати. Врешті, нехай Їх Превосвященство добре запам'ягає собі слова Євангелія „беріть їх вовків в овечих шкірах“ і про те, що „злодій

приходить тільки на те, щоб розбити й погубити". Нехай Їх Пресвященство прочитає собі лист від генералкомісара, який ми зверху кавели, і побачить, що той євангельський злодій уже крайшов і все нищить, не щадячи і Православної Церкви.

Подібні заклики зустрічаємо також і в листах т. зв. Української Народньої Ради, щоб „помогти німцям до перемоги, а тоді весь світ буде змушений нас визнати“ (!) Цікаво, хто цей світ змусить це зробити, чи, може, „Українська Народня Рада“?

Таке ж саме і в листі Українського Центрального Комітету п. Кубійовича, де читаємо: „Український нарід поставив все *без решти* на європейську карту“... (пор. „Не вірмо злим підшептам“ — 1. III. 1943. Вид. УЦК. Відділ Культпраці). Вільно Центральному Комітетові з п. Кубійовичем на чолі ставити на „*європейську* карту“, і то „*без решти*“, та кожний свідомий і вірний син Української Землі ставить також усе „без решти“, але на *українську* карту! В цьому велика різниця!

Шукати агентів серед українського народу — це також одна з метод закріпачення. В численних округах старостам доручено подавати списки політично підозрілих. Між іншим, гестапо намагається втягнути до цієї цілі культ-освітні т-ва, коли ще такі існують.

Знову 20. II. 1943. на зібранні у Дніпропетровську голова міської управи у виступі заявив буквально таке: „... українці самостійники унеможливають співпрацю з німцями. Їх винищувати як грізних шкідників і ворогів!“

І це винищування діється в багатьох випадках українськими руками, агентами Москви й Берліна. Зокрема треба підмітити діяльність т. зв. української поліції, до якої німці поприймали багато вислужницьких, а також і бандитських елементів. В наслідок цього, поліція — це сьогодні тільки виконавці німецьких наказів; буває серед неї і гарний елемент, що старається помагати своїм землякам, але його мало. Та система, завдяки якій гуляють агенти, не вічна! Нехай вислужники тямлять, що зов братньої крові в українському народі живий, і він ще заговорить грізною мовою!

8) НА ФРОНТ ЗА ЧУЖІ ІМПЕРІЯЛІЗМИ!

Німці на початку війни не допускали участі чужонаціонального елемента в боротьбі зі зброєю в руках за свої імперіалістичні цілі. Вони хотіли перед історією доказати, що самі збудували „Нову Європу“, щоб опісля самим рядити в ній. Та з проволіканням війни пішли таки в науку до англійців і сказали собі, що корисним, а то й кснечним було б використати чужу кров в ім'я своїх інтересів. Звідцля ціла та акція організування т. зв. „добровільчих“ формацій різного гаунку і з різним призначенням з різних народів, між ними й з українського народу. Подібно, як т. зв. чужоземні легії захищали інтереси Франції в Африці, всі ці „добровільчі“ формації мають захищати інтереси нової „германської батьківщини“ на теренах Європи.

При цьому німці досягають ще й другої мети, фізично послаблюючи сили українського народу, що мусить кривавитися в тих формаціях у боротьбі з партизанами, бандами, а то й на фронті.

Одних українців виморюється голодом у таборах полонених, другі гинуть у Червоній армії, ще інші — по німецьких та большевицьких тюрмах, а решту береться до військових формацій, щоб так само гинули за те, щоб німець м'г сильніше затягнути петлю на шиї українського народу.

Набір „добровільців“ переводиться відомими методами. Їх змушується голоситися, а ні — то ловиться і приділюється до німецьких формацій, що й слід за ними пропадає. Або твориться найрізномірніші формації: „шуцманшафти“, „Веркшудц“, міліція, Українська Народня Армія, Визвольне Військо“, СС-и, і їм же немає числа. Все це дрібні групи, не пов'язані між собою, під командою німецьких старшин і підстаршин — організаційно підпорядковані поліційним чинникам (Гімлер).

На всіх землях України позначилась ця акція в наборі „добровільців“ до т. зв. Шуцманшафтс-батальйонів у різних місцевостях — Кобринь, Дорогочин, Костопіль, Овруч, Крем'янець, Проскурів, Луцьк, Ковно, Маріюпіль, Сталіно. Після відзискання Харкова створено там т. зв. „Український Визвольний Комітет“, що мав би зайнятися організуванням „Українського Визвольного Війська“ на взір ро-

сіян, що під проводом ген. Власова організують уже від давнішого часу російських добровільців. — Деякі частини „добровільців“ уживано вже на фронті, а звичайно уживається їх для боротьби з партизанами. Останнім часом багато з них утікає з причини поганого прохарчування, браку одяжі, поганої поведінки німецького начальства, а перш за все з причини браку ідеї, за яку мали б вмирати.

В травні великого вітру наробило проголошення набору до СС. Дивізії „Галичина“ в областях Західньо-Українських земель. Набір „добровільців“ відбувається так, що хто не хоче йти до війська, того беруть на роботи.

Так виглядають ці „ноє фербюадете“ — нові союзники — що про них розмислювався був провідний орган німецького міністра пропаганди Геббельса, „Райх“.

9) ЗАСЛАННЯ НА РОБОТИ В НІМЕЧЧИНУ

Німецька воєнна машина мусить справно працювати, а тим часом молох війни пожирає тисячі і мільйони жертв. Тому в цій машині утворюються колосальні люки, які треба кимсь заповнити. Що ж може бути легшого до переведення, як кинути в ці прірви мільйони робочих рук із теренів окупованих земель Європи? І йдуть з усіх земель до „серця“ Європи на порятунок німецького господарства і німецького воєнного промислу. Це й вигідне для німців, бо раз — звільняється свої робочі сили, щоб їх кинути на фронт, друге — очищується окуповані терени з небажаного молодечого елементу, що міг би у відповідних умовах бути загрозливим, і третє — одержується дешева робоча сила, з якої можна витягнути останні соки, яка має дуже „податні“ шлувки, так що про харчування її не треба журитися, словом, цих робітників зі Сходу можна обманювати, ними гоняти й експлуатувати їхнє вміння і силу, не дбаючи про їх прохарчування, зодягнення, заробітню платню та соціальне забезпечення.

А до того ще ці слов'яни мають завелику розмножувальну силу, добре станеться, коли їх дещо винищиться. Одних на фронті, других у таборах для полонених, ще інших у таборах робітників зі Сходу. —

З такими міркуваннями переводять німці акцію набору робітників до Німеччини. Спочатку люди навіть самі голо-

сились, головно з теренів, знищених війною, люди, що втратили весь свій дорібок, тим більше, що обіцвано їм золоті гори, або просто й тому, щоб побачити що Германію, що про неї всякого наслухались! —

Та в короткому часі українськими масами стрепенули тривожні алярми, що передістались від рідних і знайомих на українські землі. „Нас обманули“ — це повторяється у всіх листах із Німеччини. — „Сидимо в таборах за дротами, і поводяться з нами гірше, як з полоненими“. „На грудях кажуть носити пришите „схід“, а це значить, що ти не людина, а варвар, розбійник“. „Хазяїн тебе б'є, і пожалітися нема кому“. „Тут українського народу нема, а є тільки русській. Зате є українська земля, багата і родюча, яку можна ограбити не дивлячись на те, що нарід гине“. „Та прийде час, що не будуть нас звати „советрусціш“. Тоді і ми, і весь український нарід заживе іншим життям“. Це думки, що пливають із наповненого гнівом серця українського робітника, думки, що вірно змальовують нове середовище, в якому опинився український робітник. — І тому український робітник чи селянин волисть не раз потерпіти злидні воєнного часу, та все ж серед рідних братів своїх і на рідній Українській Землі. Він не голоситься до роботи. Тоді наступають репресії. Людей ловиться, все одно, де і кого попало. І везуть цілі родини — з малими дітьми і неповнолітніми дівчатами. Ловлять людей на базарах, площах, перехрестях вулиць, в кінотеатрах, театрах, на місцях праці, навіть по приватних домах. Щоденно переїзять ці люди, гонені окупантом, замкнені в товарних вагонах, за ґратами, щоб і на світ Божий не подивились, в голоді і холоді. Пригадуються давніші наскоки монголів, татар, турків і забирання людей в ясир, що про нього в думках стільки співається. Чи знайдеться співець, щоб оспівати цей новітній ясир німецького окупанта, в жертву якому мусить приносити своїх дітей Українська Земля? —

Кілька фактів: в Криничанському районі призначено 2.000 робітників на виїзд до Німеччини. Виготовлюється списки людей, а потім виловлюється призначених. За втечу карається цілу родину. До помочі в виловлюванні людей вживають німці латишів й естонців.

У Ворошиловграді вивезено з міста до 1. січня біля

3.000 людей. 1. січня 1943. влаштовано ловлю в кінотеатрах, забрано знову біля 300 душ. — С: Біла коло Маріюполя, мало дати 100 людей. Не поїхав ніхто. В міжчасі 7. лютого ц. р. набірна комісія втекла, бо зближався фронт. Насильна акція набору та ловлі робітників та цілих теренах Маріюпільщини після здержання фронту іде далі. В сс. Болшівець і Юнашків влаштовано ловлю на Йорданські свята під час самого Водосвяття.

Зазначуємо, що акція виловлювання людей (в поїздах, на станціях і т. д.) тривала осінню і зимою аж дотепер по всіх українських землях. Поруч з цим на Західньо-Українських землях іде пропаганда за добровільне зголошування, для чого вживається німецьких вислужників.

Німцям пильно з набором робочої сили. Вони вживають різних метод: просьби, підступу, грозби і насилля. Та каже прислів'я, що потопаючий і бритви хапається!

10) ВИСЕЛЮВАННЯ УКРАЇНЦІВ ІЗ ПРАДІДІВСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

В розмовах із німцями можна почути різні думки про те, що вони загівають зробити з українським населенням етнографічних земель по виграній війні. Одні говорять, що етнографічна границя Німеччини пересунеться на Збруч, другі — на Дніпро, ще інші, що українців разом із іншими негерманськими народами виселиться цілком з Європи. Все це вважаємо маяченням хворих на манію величності людей, і можна б це поминути мовчанкою, бо передумовою реалізації божевільних німецьких планів є виграти війну, а друге, може, ще важніше — зломити опір поневолених народів та зробити з них череду баранів, що безвільно й без думки дала б себе повести на заріз. —

Та говоримо про ці затії німців тому, що німці, хоч ще не здійснені передумови, що давали б поле попису їхній сваволі, вже на інших чужих теренах почали акцію виселювання автохтонного населення (Ельзас, Лотаріягія, Чехія, Польща) та починають експериментувати на українських етнографічних теренах. Між іншим на теренах деяких областей Західньо-Українських земель переведено списки господарств із докладним їх описом (стаї будинків, кількість поля, кількість членів родини, відколи вживає

дане господарство і т. п.). Населення загризовилося і догадується, що туг приготується виселення українців та опорожнення місця для німців. Деякі факти, що заіснували на українських теренах здаються б, підтверджують ці здогади. — Залишаючи давніші факти виселення українців збоку (Люблинщина, Берестейщина), наведемо кілька новіших.

З трьох областей Станиславівського повіту виселено в одному місяці 102 особи. На Північно-Західних українських землях виселено 6. XI. 42; слідує села: Силно, Городище (242 родини), Голишка Руда. —

Переселенча акція відбувається в Житомирщині й інших районах. Переселенців приміщено по колгоспниках в південній частині Солонянського району (Письмичеве, Безборотько, Котлярівка, Олександропіль і інші). В кожне село кидано по 30, 40, а навіть 100 родин.

Спосіб переселення: приходять німці, оглядають хати й господарства. Що краще, назначують; обіцяють дати кращі землі... На другий день проголошується наказ негайно покинути господарства і виїхати у вказаному напрямі. Нічого з собою забирати не вільно, майно залишається на місцях для якогось німця-приблуди. —

Це тільки про переселенчу акцію, щоб вказати на вдумчивість і винахідливість німців у вигадуванні різних дивовижних метод для реалізації своїх планів. —

11) ТЕРОР ТЕВТОНІВ. АРЕШТИ, РОЗСТРІЛИ, ШИБЕНИЦІ. ФІЗИЧНЕ НИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕЛЕМЕНТУ

Стародавній Рим стрепенувався колись, зустрівшись із терором диких тевтонів, предків сьогоденішнього наїзника на українські землі. Українські діти ще сьогодні граються в обрів (аварів), що ордою грізною наїхали на українські оселі, викликаючи: „Обри, обри, заховайся добре!“ Відомі українцям також наїзди інших орд, перед якими в пустку перетворювалися південні полоси України, а населення втікало в ліси, щоб зберегти своє життя. Сьогодні український нарід, хоч ще не загоєні рани, завдані йому московським большевизмом, хоч ще в пам'яті його свіжими є страхіння, знущання і лютий терор большевиків, голод на Україні, жертви ГПУ й НКВД, переживає нечуваний терор

німецького окупанта, що хоче арештами, розстрілами й шибеницями фізично знищити його, подаючи та стискаючи сердечно руку большевицької Москви.

Спряглися одидва імперіялізми, щоб стерти з лиця землі український нарід. Ненависна червона зізда двадцять літ купалася в морі крові українського селянина, робітника й інтелігента, а зараз німецька свастика зубами своїми гризе, шарпає й розриває тіло українського народу. Годі про ці речі писати, бо перед свіжими ще могилами, що ними вкрилася за останні роки німецької окуції Українська Земля, треба в подиві і признанні схилити голову, бо все це могили найкращих синів України, що жертвою життя свого засвідчили невмирущість ідеї Української Самостійної Соборної Держави.

Заговорити тут можна тільки безпощадною боротьбою з кровожерним наїзником, яка пімстить кров братів рідних!

Тому на цьому місці подамо ряд фактів із найновішого періоду боротьби українського народу проти німецького грабіжника й окупанта. —

У Дніпропетровську проголошено 27. II. 43. наказ про задачу зброї. Почалися розшуки по домах. З 1-2. III. повішено 50 людей на базарах, площах, перехрестях вулиць. Акція вішання людей була заздалегідь упланована для залякування населення. Зброї не знайдено, тому повішено в'язнів, пізнати було по тому, що повішені були виголоджені, завошивлені й обдерті. Перед повішенням пов'язано руки й ноги і перев'язкою закрито обличчя. До ніг причіплювано таблички з написами на українській і німецькій мові, такого змісту: „Я не здав зброї, а при арештуванні чинив опір“. Багато німців, між ними й жінки, приходять подивитися на вішалників, фотографують їх і т. д.

Загально після повороту на нововідбиті терени німці нищать, грабують та палять цілі села, людей (жінок і нелітніх дітей) стріляють. Ось один із безчисленних фактів: в місцевості Знаменівки, Новомосковського району, німці кидали гранати до погребів, куди сховалися люди під час воєнних дій. А ось ще один особливий образок. Приходить німець, стріляє чоловіка, жінці ножем підрізує горло, а дівчинці ножем ріже обличчя. Замордовано коло 200 осіб. Недалеко Новомосковського, в Козацькому монасти-

рі на Самарі, люди поховалися в погреби від куль. Прийшли СС-и, закидали людей гранатами, а потім дострілювали ще живих. —

На Західньо-Українських землях хвиля арештів почалася ще в листопаді й грудні 1942. р. і триває по різних місцевостях досьогодні.

Особлива хвиля терору котиться по Північно-Західніх Українських землях. Ось ряд фактів з перших місяців 1943. р., фактів, сухих, об'єктивних, без якоїсь тенденційної закраски. Виарештувано шуцманів-галичан, крім цього виарештувано українських урядовців: в Костополі — 120, цілий заряд міста з возним включно, в Горохові — 30, в Бересті — 10. Одних із них розстріляно, других вивезено на роботи. З початком березня розстріляно в Крем'янці 40 людей, між іншим, лікаря Рощинського — 52 р. і його жінку, Черкавського — 39 р., Гарячого — 53 р., Лебедівську — 60. р. Перед розстрілом кажуть роздягнутися донага. В'язнів, назначених до розстрілу, в'яжуть, а потім стріляють.

В Рівному арештовано 7. III. 43. 130 людей. Козаки (200) і міліціанти (40), не хотючи брати участи в терористичній акції супроти населення, втікають до партизанів самостійників-державників. До Рівного стягнуто також у днях 12-13. III. 43. шуцманів із довколишніх сторін, там їх роззброєно і посаджено в табір; з цього коло 300 втекло, решту вивезено до Німеччини. В зв'язку з цим багато шуцманів пішло в ліс зі зброєю в руках до українських партизанів.

Закінчуючи далеко не повний огляд німецького терору, хочемо вказати на цікаві моменти цієї політичної методи німців. Розстрілюється, наприклад, цілі родини разом із нелітніми дітьми, і це стає системою німецького правління, розстрілюють не тільки якісь поліціанти, але високі німецькі достойники, і це в той час, коли Сталін погрожує, що винищить усіх українців західніх земель за співпрацю з німцями, коли в Ковлі відбувається протибольшевицька маніфестація кільканадцяти тисяч українських мас, коли большевики після повороту на українські землі винищують усіх свідомих українців та тих, що працювали в адміністрації, з місця їх розстрілюючи. В той час, коли українські маси не бажають собі повороту большевиків, хоч, що правда, противляться німецьким методам політики. Свідомі українці не левні свого життя, бо над ними завис-

до мариво большевицько-німецького терору. *Німці і большевики збраталися в одному: у винищуванні українського народу!* Справджуються слова одного німецького достойника про те, що, на вістку про іменування Ерїха Коха райхскомісаром України, заявив одверто: „Кох буде рядити на Україні при помочі шибениць“. —

Та рівночасно з цим терором росте гнів українського народу до німецьких і московсько-большевицьких імперіалістів, що у відповідний момент переміняться в помсту!

VII. Поневолені народи Сходу

Німецька політика на відтинку поневолених народів Сходу має деякі прикмети, притаманні для тієї ж політики на окупованих землях України. Можливо, що вона по відношенню до інших народів Сходу не прибрала ще таких яскравих форм, як у відношенні до України, поперше тому, що ці землі знаходяться покищо поза сферою німецьких впливів, подруге тому, що німцям буде легше розправитися з тими народами після задуманого знищення України, як найбільш небезпечного противника на дорозі їх імперіалістичних зазіхань. Все ж таки доля України під німецькою займанщиною повинна бути грізним „мементо“ для всіх народів поневоленого Сходу. Ці народи повинні опритомнити собі, що Німеччина і для них несе таке саме „визволення“, яке принесла Україні. Тому для народів Сходу є дві можливості: або відмовитися від своїх самостійницьких аспірацій і тим самим стати жертвою одного з двох воюючих імперіалізмів, або включитися у фронт боротьби проти обох імперіалізмів — Москви і Берліна. Третьої можливості немає. Всякі обіцянки одної чи другої імперіалістичної кліки є тільки підступним маневром для використання сил цих народів в імперіалістичній війні за інтереси Москви чи Берліна та для знейтралізування самостійницьких сил поневолених народів. Багатьом із цих народів німці обіцяють відновити згл. створити їм національні держави подібно, як це обіцяли українцям перед війною з большевиками. Знаємо такі факти, що в той час, коли обіццювано грузинам признати самостійну державу в грузинських етнографічних границях, коли створено їх легіон для боротьби з большевиками, одночасно при Мі-

нігерстві Сходу організовано було відділ т. зв. Айзацштаб К (Кавказ), що пригогозлявся до повного перебрання цивільної влади з усіма ресортами на Кавказі, що мав творити новий райхскомісаріят на зразок України чи радше — Латвії, Литви і Естонії. До подробиць були опрацьовані плани й намічені люди, очевидно німці, що мали б негайно, після окупації Кавказу німецькими військами, почати там свою працю. — Про якесь хоч би фіктивне творення національного державного життя не було й думки.

Подібне було також з т. зв. Козакією, або Козацькою Державою, що її бажали б створити донці. Німці не давали ясных відповідей, не дозволяли провадити пропаганду з конкретною метою, організували дещо донців, щоб вжити їх чи то на фронті, чи в запіллі для боротьби з партизанами. І тому всякі розрахунки на підтримку німецького політичного чинника в творенні національних держав залишаться навіки тільки в сфері ілюзій!

Це правда, що німці створили ряд військових чи піввійськових формацій: латишів, естонців, литовців, білорусів, грузинів, донських козаків, татар, кубанців, узбеків і т. п., але не з метою творити зав'язки війська національних держав, тільки з ясною метою вжити їх для своїх цілей і потреб. — Та найважливіше це те, що німці стараються використати згадані частини на те, щоб ламати єдиний фронт боротьби за вільні національні держави. А роблять це зручно, кидаючи ці частини на чужі етнографічні терени і вживаючи їх до гніту і переслідування другого поневоленого народу. В цей спосіб кидають кістку незгоди й недовір'я між поодинокими поневоленими народами Сходу, щоб тільки послабити фронт боротьби проти чужих, ненависних імперіялізмів. — Ми вкажемо тільки на те, що такі обставини утворилися вже на Україні, де цих чужонаціональних формацій вживається як знаряддя з погромах та акціях терору проти широких мас українського народу. — Ми свідомі, одначе, того, що ідея спільної боротьби проти спільної загрози ворожих імперіялізмів перемаже; маємо навіть докази цього. В зв'язку з деякими фактами терору дійшло до нашого відома, що козацькі формації відмовлялися брати в них участь. — Козацькі формації кубанців чи донців будуть мати ще нагоду жертвувати своє життя, але не за чужі імперіялістичні

інтереси, а за перебудову Сходу Європи на принципі самостійних національних держав!

Цим народам поневоленого Сходу Європи, що мимо всього поставили на німецьку карту в сучасній війні хай, пересторогою буде також німецька політика супроти татар на Криму. На Криму живе біля 31 відс. татар, і головна в південній його полосі вони творять більшість. Міста, як звичайно на бувших підмосковських землях, зросійщені. Татари зв'язували свої надії з легіоном, що його німці створили, обіцяючи їм татарам свободу їхнього національного й політичного життя аж до незалежності включно. А тим часом дійсність витворилася наскрізь інша, ніж цього собі татари бажали. Влада опинилася в руках керівника німецького господарського командування, а Крим поділено на 47 господарських округ, також під керівництвом німців. Вже з самого характеру влади можна заключити, про що німцям іде, а саме: про господарську експлуатацію краю. І так усе господарство, промисел і торгівля перейшли в німецькі руки, а ініціативу місцевого населення зустрічається нерадо. Дозволено потворити національні комітети: російський, татарський, український, вірменський, та вони залишаються без жодного впливу. При цьому німецька політика радо вітає та роздмухує національні антагонізми. Татар нацьковується проти росіян, а одночасно цим останнім робиться далекойдучі уступки і використовується їх проти українців. Все по прийнятій zasadі: розбивати Схід таки ж самими народами цих земель, щоб тільки закріпити свої імперіалістичні позиції.

Та переживає зараз татарський нарід ще й іншу національну трагедію: в той час, коли одна частина татарської молоді гине в легіоні в боротьбі з партизанами, німці вярештовують актив татарського народу й заповнюють ним тюрми.

Ці короткі наші твердження існуючих фактів та витвореного війною положення доводить усі поневоленні народи Сходу до одного заклячення: **одинокий рятунок є тільки у спільному фронті боротьби проти воюючих імперіалізмів, московського і німецького, для створення незалежних, самостійних національних держав на Сході.**

До цієї боротьби український нарід кличе всі поневолені народи!

Висновки й заключення

Здається, що до наших міркувань небагато треба додати. Факти, що їх наведено, якнайкраще ілюструють сучасне становище на всіх окупованих теренах Європи, на українському відтинку зокрема. Не тільки своїми ідеологічними прийомами, але й своїми методами на окупованих землях німці скидають із себе облудну маску оборонців „нового“ ладу, культури та „Нової“ Європи. Німецький націонал-соціалізм — це большевизм у виданні Берліна, це імперіялізм, що веде війну з усіма прогресивними ідеями людства для здобуття безапеляційного верховодства одної німецької раси. І тому в ім'я свободи усіх народів Європи, в ім'я індивідуальної свободи людини мусять мобілізуватися всі молодечі сили свободолюбних народів, щоб на руїнах сучасної імперіялістичної війни збудувати справді новий, справедливий лад у відродженій і вільній від всяких імперіялізмів Європі!

В Європі вільних самостійних національних держав!

Хижацькі імперіялістичні кліки кинули народи в обійми сучасної імперіялістичної війни та принесли їм недостачі, муки, страждання й знищення!

Імперіялізми — це вороги народньої свободи!

Поневолені народи Сходу й Заходу Європи єднуються у спільному фронті революційної боротьби проти імперіялістів!

Вільні національні держави поневолених народів на їх етнографічних землях — це найбільш прогресивна ідея сучасної доби!

